

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 k - kr.
Félévre 5 " " "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy hónapra 1 " " "

Egyes szám ára 4 kr

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**Főmunkatárs: **DR. KIRÁLY PÉTER.**Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Havasos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a 100 sz. r.
hirdetéseknél alku szerint jutányos aron vetetnek fel. Helyi. díj m.
den külön beiktatásért 30 kr

Bismarckról.

Irta: **Dr. Király Péter.**

A német szellem és hódítás leghatalmasabb mestere — meghalt. Valahányszor egy-egy teremő képes zsenieit hagyja az emberiséget s a másvilágba vándorol . . . az emberiség milliója könnyes szemekkel állja körül a végzet által porba tiport nagyságot — ezer meg ezer szent érdekének oltalmazóját és képviselőjét siratja meg benne . . . pedig jól van az így elrendezve itt a földön, mert minél tökéletesebbé nővi ki magát egyes alakja az emberi nemnek, annál nagyobb úr tátong közötté és a gyámoltalan kiskorúságra kárhoztatott tuczat-emberek között — s ha ez az úr olyan nagygyá válik, hogy a közönséges emberek a tökéletesebb embert megérteni többé nem tudják, — pereátot kiáltanak rá s ha a gondviselés sokáig késik, az emberek hajtják végre az ilyen apostol-füle egyénéken a halálos ítéletet. Száműzés, méregpohár, bitófa és kereszt nem csak a gonosztevők büntetésének, hanem a legfőbb érdemek megjutalmazásának is mindmegannyi eszközei.

Bismarck szelleme sokkal nagyobb hatalmat képviselt annál, semhogy az csupán a német nemzet sorsával forrott volna össze, ezt a szellemi hatalmat érezte Európának csaknem minden nemzete,

lengyel, olasz, francia és magyar egyaránt! — e mondhatjuk, hogy nekünk többet ártott, mint használt a Bismarck világra szóló talentuma. — Hogy a 67-es alkotmányt kieszközölhettük, tagadhatatlanul nagy érdeme volt ebben a többek között a vaskanczellárnak; de azt a hálát, melyre bennünket Bismarck e tényével kötelezett — sokszorosan és keservesen leróta a magyar nemzet azon milliókba kerülő anyagi áldozatokkal és tán soha jóvá nem tehető szellemköltségi alásülyedéssel, melyet a «hármasszövetség» politikai szörnnyetege tőlünk követelt.

A «hármasszövetség» nek hogy egyik osztályrészesé lehessünk — évtizedeken át elhanyagoltuk függetlenségünk és gazdasági önállóságunk legszentebb érdekeit — bebeszéltük magunknak, hogy Ausztria gyámsága nélkül megélni nem tudunk — eltűntek, hogy hadseregünket, pénzügyünket, diplomáciánkat bitorolja kénye-kedve szerint az osztrák; — gazdasági, igazságszolgáltatási, tanügyi, hadi, va ut és közlekedésügyi intézményeink mind megannyi németektől átvett plagiumok, nincs ezekben a magyar szellem teremő képességének jóformán semmi érdeme . . . Elhanyagoltuk belügyeinket a végtelenségig, nyakunkra nőttek a nemzetiségek, ezek között különösképen az oláh, mely a tanintézetek falain belől szellemileg, — azon kívül pedig a társadalmi élet terén fizi-

kailag minden tartózkodás nélkül folytatja ellenünk a kultur háborút.

Maga a gondviselő Isten sem nézheti tovább hanyatlásunkat és Ausztriára, ellenünk századokon át elkövetett bűneiért lesújt igazságos kezével azáltal, hogy tehetetlenné teszi őt a magyar nemzet tovább, szipolyozására. Szomoru helyzet ez a miénk, melyben annyira megszoktuk már a szolgaságot, hogy saját létérde-
künk ellen bűnös kezeket emelünk és keressük az Ausztria további barátságát, melynek eddigi összes nyomorunkat és keserűségünket köszönhetjük.

Nem akarunk függetlenek lenni — elzüllött s önmagával jóltehetetlen parjaként rakaszkozunk a szolgasághoz . . . Mindez a Bismarck világiás politikájának a «hármasszövetség» nagyhatalmi hóbortjának szintén egyik szüleménye.

Oh vajha politikai nyomorult helyzetünknek is ütne már a végső órája s valaha ránk viradna sok nehéz küzdelmeink után az igazi szabadság drága napja!

Bismarck ravatala felett méltán sirathatjuk meg saját tragikus sorsunkat is, melyből, hogy a szabadulás helyes útját megtalálhassuk — minékünk is egy Bismarckra lenne égető szükségünk — magyar kiadásban!

Isten veled . . .

A «Debreczen» eredeti tárczája.
Addig addig jártam utánad
Talalkozásunk perczé öta:
A mig komoran, mint a halál
Megérkezett a búcsú óra . . .
— Isten veled hat . . . mindörökre
Legyőzött bántó büszkeséged
. . . Többet áldozni lelkem nem bir
Csak egy mennyei üdvösséget!

Isten veled! bár messze földön
Naponként sokszor megsiratlak
S minden órája életemnek
Boldogtalanná lesz miattad —
Bocsásd meg gyászoló hivednek
E sirig tartó gyöngeséget:
Többet áldozni lelkem nem bir
Csak egy mennyei üdvösséget!

Tyrtaeus.

A kérő.

A «Debreczen» eredeti tárczája.

Irta: **Sebesi Samu.**

Bognár Zsigmond kiült a széles verandára és a terjedelmes szalma kalapjával legezete az izzadt homlokát. A felfutó vadszóló indáiról leritkította a leveleket az érlelő augusztusi napfény s a keskeny nyilasokon

átröppenő sugarak kellemetlenül csiklandoztak az öreg ur széles tokáját.

Bognár Zsigmond azonban szokva van a meleghez s barnára égetett arca jobban meg van edződve, semhogy törődne az esti fáradt napsugárral. A magas verandáról lenéz a csűrös kertbe, hol a bérések az ideai szénat rakják kazlakba és ahonnan az atig lengedező szel friss széna illatot lebbent feléje. — Olykor végigné a kigyózó országuton is, mint ha türelmetlenül várna valakit. Egyszer aztán észreveszi, a mint két szürke egy könnyű kocsiyal gyorsan poroszkál a Bognár kúria felé. Eégedetlen nyul a tajték pipája után, egyik szegletből előveszi a viselés kártyát és egy darab krétát. Lefújja az asztalról az oda hullott sárga vadszóló levelet, majd megmozgatja, ha nem billeg-e és a hizott teayerevel racsap a feltett kártyára, jelölül annak, hogy minden rendben van.

Ekkor érkezik meg Vas Gábor, ki a szomszéd faluban csinos birtokán gazdalkodik és amolyan aglegény számba menő férfi. Nem gondolt még eddig házasságra s legkedvesebb időtöltése az volt, ha Bognár bacsiyal eltárkizhatott egy délután vagy este ten keresztül.

Az öreg urat rendszeren le is szokta főzni. Legtöbbsnyire «disznóba» van s majdnem minden osztásnál megcsinálja a «béla»-t.

Néhány nap óta azonban üldözi a «pech». Az öreg bognár egy bogarat a ott a fejébe és ez a bogár folyton ott motoszkál és nem tud

a blattjára figyelni. Tegnap pedig azt érezte, hogy az a bizonyos nyugtalanító bogár immár a szíve táján is bízsergeti a vérét. Csodálatos, de így van. A Vas Gábor szíve kiszökött a rendes kerékvágásból.

Ez a különös változás ott kezdődött, midőn Bognár Gábor egy este így szólott hozzá:

— Látod Gábor öcsém, te a legjobb korban lévő férfi vagy. Szeretem a józan életedet, a csendes természetet. — Módod is van hozzá, hogy egy asszonyt eltarts, házassodjál meg.

Tudod öcsém, pászol a természetünk is. Soha jobb vót nem kapnék naladnál. A leányom Ilka már 16 éves, nagy leány. Mindig attól félek, hogyha behunyom hirtelen a szememet, egyedül marad. Hiszen rajtam kívül nincsen senkije. Nyugodt és boldog csak akkor leszek, ha egy jó férj oldalán látom. Ertesz ugy-e. A többit reád bízom.

Az öreg Bognár többet nem beszélhetett, mert Ilka közeledet feléjük. Vas Gábor pedig olyan zavarba jött, hogy a kezében levő két «tercz» közül egyiket sem mondta ki. A szemét azonban sűrűen emelte Ilkára, a kit az öreg ember maga mellé ültetett «drukkolni».

A vén legény mentül tovább nézte, annál szebbnek találta a fiatal leányt. Most azonban felfedezte rajta azokat a szépségeket, a mit eddig észre sem vett. Egyszerre más szemmel nézett Ilkára, akit eddig csak gyerekeknek tartott, a kivel nem érdemes fog-

A császárparagrafus.

Debreczen. aug. 4.

»A 14. §, alapján sem a kiegyezés, sem újabb provizorium nem jöhet létre.«

Igy kürtölte ezt szét az országban a kormány felhivatalos lapja. Mi pedig kíváncsian várjuk hogy ha áll az említett tétel akkor mi lesz tulajdonképpen ebből a szomorú kiegyezési komédiából, melynek Magyarország kárát vállalja?

Közelebről szemügyre vesszük a sokat cizált paragrafust, azt látjuk, hogy még ez sem teljesen abszolutisztikus jellegű, mert az ennek alapján hozott rendeletek bemutatandók a reichsrathnak jóváhagyás végett.

A Schmerling februári alkotmányának eme, most híressé vált szakasza ugyanis így szól:

Hogy ha sürgős szüksége mutatkozik oly intézkedéseknek, melyekhez a Reichsrath alkotmányos hozzájárulása megkívántatik oly időben, mikor nem ülésezik, úgy azok császári rendelettel elrendelhetők az öszszminiszterium felelőssége mellett, feltéve, hogy azok nem módosítják az állam alaptörvényt, allandóan nem terhelik a kincstárt és nem vonatkoznak állami javak eladásására. Ilyen rendeletek ideiglenes törvényerővel bírnak ha az összes miniszterek által aláírtnak és az állami alaptörvénynek erre a határozatára való nyílt hivatkozással hirdettetnek ki.

Ezeknek a rendeleteknek törvényereje megszűnik, ha a kormány elmulasztja azokat közzétételük után a legközelebb öszszeülő Reichsrathnak és pedig négy héten belül a megnyitás után a képviselőháznak jóváhagyás végett bemutatni, vagy pedig ha a Reichsrath két házában egyike megtagadná a hozzájárulását.

Az öszszminiszterium felelős, hogy ily rendeletek, mihelyest ideiglenes törvényerejüket elvesztették, azonnal érvényen kívül helyeztessenek.

Ezzel szemben az 1867. XII. törvény 25. szakasza így hangzik:

A másik alapföltétel az, hogy a teljes alkotmányosság ö felsége többi országaiban és tartományaiban életbe lépjen: mert Magyarország azon országoknak csak alkotmányos képviselővel léphet bármi közös viszonyokra nézve érintkezésbe. S ö felsége maga is azért kívánta az ügyek tárgyalásának eddigi módját megváltoztatni, mert alkotmányos jogokkal ruházta föl többi országait is, s a közösügyek kezelésénél ezek alkot-

mányszerű befolyását nem tartja mellőzhetőnek. A vám- és kereskedelmi szövetségre vonatkozólag, melyek nem folynak a pragmatika szankcióból s tehát nem is közös ügyek, ugyanezt az alkotmányos elvet kimondja a 61. szakasz e képpen:

A szövetség megkötése kölcsönös alku által történik, oly módon, mint egymástól jogilag független ország hasonló egyezkedései történnek. A két fél felelős miniszteriuma közös egyetértséssel készítsék meg a szövetségi részletes javaslatot s terjessze azt mindenik az illető ország gyűlése elé s a két országgyűlésnek megállapodásai lesznek ö fel-ége szentesítése alá terjesztendő.

Ez a magyar törvény tehát kizárja, hogy az egyik fél miniszteriuma terjesszen csak javaslatot elő és a másik fél kormánya nem, avagy, hogy valamelyik állam országgyűlésének mellőzésével a kereskedelmi és vámszerződés szentesíthető legyen és mint törvény szerepeljen.

Ezek után azt hisszük, senki sincsen kétségben a politikai helyzet felől.

Hogy Ausztriában egyhamar nem lesznek normális politikai viszonyok, az világos. Az egyenes út, melyen haladnunk kell, ki van jelölve. Azoknak is kik évek óta a megalkuvás politikáját üzték, meg kell barátkozniok az önállósítás eszméjével. A kormánypártban is akadnak már olyanok, kik nem törődnek azzal, mit követel a hatalmi érdek, hanem nyíltan hirdetik azt, a mi meggyőződésük: Éljen az önálló Magyarország.

És Enyedy Lukács példáját bizonyára még igen sokan követnék, de attól tartanak, hogy a bécsi burgban meg találják nehezeltetni érte. Ott még mindig sanda szemmel nézik Magyarországi törekvéseit.

Ezért fohászkodjunk jobbra, balra azt a híres 14. paragrafust, a melyet sehogyan sem lehet a magyar viszonyokkal összegyeztetni.

A háboru.

Madrid, aug. 4. Tegnap nem volt minisztertanács. Cataloniába, Arragoniába és a vizcjai tartományokba csapatokat küldtek.

Madrid, aug. 4. A pénzügyminiszter a gabonabehozatal kérdésével foglalkozik. — A gabonabehozatal tilalmának határidejét valószínűleg meghosszabbítják.

Az a hír kering, hogy 2 spanyol gőzhajónak sikerült Kuba ostromzárját áttörnie, mely alkalommal állítólag megtámadták őket.

Madrid, aug. 4. Manillából kelt magántávirat szerint a helyzet ott változatlan. A spanyolok és tagalok között néhány jelentéktelen összeütközés történt. A tagalok 5 spanyolt lelőttek, öztőlük Iboleon ezredest is. Jan-Juan és Puerto-Ricoból érkezett távirat jelenti, hogy 2000 önkéntes meghódolt az amerikaiaknak.

New-York, aug. 4. A New-York Herald azt mondja, hogy Amerikának meg kellene tartania a Filippi szigeteket és 2 batalom által gyakorolt védnökség alá helyeznie, ha csak az Anglia iránt való barátságos érzület jeleül is.

Washington, aug. 4. A Filippi-szigeteken levő szárazföldi és tengeri amerikai haderőt főparancsnokát utasították, hogy lépjen fel a fölkelők ellen, ha zavargásokat akarnának támasztani. Ezzel az utasítással egyidejűleg tudatára adták az apostoli nunczius ama közlését, mely azt mondja, hogy Aquinaldo csapataival szembe fordították, hogy a cavitei püspököt és papságot legyilkolják.

New-York, aug. 4. Spanyolország elfogadja a beke föltételeit hogy az ellenségeskedések megszűnjenek s csak a részlek megállapítása van hatra. A beke végleges megkötésére haladéktalanul delegációt fognak választani. Spanyolország egy vagy két változtatást fog kívánni a békeföltételekben. Ha ezeket elfogadják, úgy a békekötést azonnal aláírják.

Vilmos császár Friedrichsruhében.

Már korán reggel ezrével özönlöttek a kíváncsian Friedrichsruhéba. Mindenki azt hitte, hogy a császár jelenlétében nyilván gyászszertartás lesz, a park kapuja előtt egybegyűlteknek azonban eleve tudomásukra hozták, hogy az elhunyt akaratainak megfelelően minden hivatalos jellegű szertartás elmarad. A kastélyba nem bocsátottak senkit, még az urak hazának küldöttségét sem. E küldöttségnek tagjai frakkban, fehér nyakkendősen jelentek meg; de meg kellett elégedniök azzal, hogy a kapunál koszorújokat és névjegyeket átadják, a halottas hazba nem bocsátották be őket.

A koporsón csak két koszoru volt, a család és Hohenlohe herceg kancellára. A halottas szoba falai egyszerű, fekete drapériával s délszaki növényekkel díszítve. A koporsó körül 24 girandol van, díszörség azonban, a család kívánságára nincs. A beszentelést Westfal lelkész végzi.

lalkozni Vass Gábor kezdetben maga sem hitte, hogy kedvet kap a házassághoz, de a minnaponta megpillantotta Ilkát, a gyönyörűen fejlődő leány egészen felingerelte a véret. Udvartolni azonban meg se kísérelte. Valami sajátságos félelem tartóztatta vissza.

Csupán egyszer szólott így a leányhoz: — Ilka, maga igen szép és kedves leány.

Bognár Ilka pedig megrettent a szavaktól. Mosolygott ugyan, de attól az embertől a kit ö egyszerű bacsinak tartott, — ez a valóságos félelem, — rosszul esett.

Addig amíg Vass Gáborban csupán az atya barátját látta: rokonszenvezett az öreg legénynek, de mikor az udvarlót sejtette benne, szinte rettegett tőle.

Vass Gábor nem tartozott a gyakorlott szemü lélekbuvarok közzé. Nem fedezte fel a leány subjectiv érzelmeit, de bizott a Bognár akarataiban és úgy veite az egész dolgot, mint a minék meg kell előbb-utóbb történni.

Attól a naptól kezdve, hogy az öreg Bognár észére adta a dolgot utközben, vagy kártya közben egyaránt észére jutott a szép sugar leány. Attól kezdve este nem tudott olyan nyugodt horkolásba merülni, nem jutott észére a kocsisat a lovai kímélésére figyelmeztetni és majdnem minden játszmát elvesztett Bognárral szemben.

Most a hogy megérkezett, az öreg a kátya-asztal mellett lévő üres székre mutatott, — de Vass Gábor, — mint a ki tul-

akar lenni a dolgok nehezebb részéa — így szólott:

— Zsigmond, elhatároztam, hogy megházasodom. Te szives vagy beleegyezésedet adni ahoz, hogy Ilka a feleségem legyen. De lásd az jutott eszembe, hogy mégis kettőn áll a vásár és én szeretném, ha Ilka kisaszszony is.

— Brávó, brávó, — kiáltott Bognár, a ki Vassban nemcsak az ö jó módu és szolid vejét, de egy életen keresztül tartó allandó kártya partnerét is vélte megtalálhatni. . . De ni! Igaz biz a! Most jut eszembe. A doktorral és a vén Katóval lemennek a kert végéhez, hogy a folyóba horgaszszanak. Megállj csak, nyomba utána küldök.

— Ki az a doktor? kérdezte Vass hirtelen!

— A tiszteletes ur kamasz fia. Afféle diák ember. Az egyetemre jár, de biz ö meg nem doktor, hanem azért annak nevezem a nebulót. Gyerekkori barátok. Ennyi az egész.

Vass felbe szakította: — Magam megyek Ilka után, mondotta szaporán és feleletet sem várva hirtelen elünt a kerti kapun át.

Bognár elegetten rázta fel a kártyákat és pipára gyújtott. Vass Gábor pedig érthető kíváncsiságsal osont a kert végénél levő folyó felé. Az egyszerű becsületes lelkében is megvillant egy ravasz gondolat. Elhatározta, hogy nem mutatja magát azonnal. A kertet sűrű füzes választotta el a folyótól. — Vass Gábor

egy fűzbokron keresztül kandikált és látta, hogy Kató az öreg gazdasszony egy kódarabon ülve köteget. — Ilka pedig meztelen láb-szárral a bokaig érő vízben áll a folyó szélén és onnan dobja horgát a folyó mélye felé. Igézően szép. Vass majd megeszi szemével a hófehér bokákat, melyet a víz hűse rózsaszínre festett. Alig veszi észre, — hogy a leány közelében ugyancsak a vízben áll az a fiatal ember is, a kit az öreg ur gunyosan doktornak cizmezett, de Ilka nyajas gyöngéd hangon Károlynak szólitgat.

— Károly, Károly! vigyázzon. Nem látja. Horgon akadt valami Bizonyara amolyan kis bikficz lesz.

Károly nagyot ránt a horgon, de biz azon semmi sincs.

Ilka hangosan kaczag. Csattogó nevetése visszhangot ver a füzesben és Vass szembe atja, amint hátrafordul a vén Kató fele. Hogy ragyognak, hogy ének a szeméi. Széles száma kalapjáról halvány-kék szalag libeg alá; a szöke haja elől kibomlott és kacskaringós keretbe fonja a gömbölyű kicsattanó arcát. Még szebb, ahogy nevet, mint rendesen. A szép fehér fogai eleven piros ajkai mögött villognak és valami igéző derű kaczag le az arcáról. Milyen üde, milyen gondatlan, milyen gyermek! Eszébe sem jut, hogy a szép bokái már igen pikans izü kíváncsiság tárgyát képezhetik. . .

— Károly jöjjön erébb. Nincs ám ott hal!

Björnson Björnstjerne cikke.

— Dreyfus ártatlanságáról. —

Björnson Björnstjerne, a híres norvég író szenzációs cikkben foglalkozik Dreyfus ártatlanságának okaival. Erős ervekkel veszi védelmébe az Ördög-sziget lakóját. Az érdekes közleményt egész terjedelmében lefordítva és így alkalmunk van azt a következőkben közölni.

Nyilatkozatot kérnek tőlem Dreyfus ártatlansága lelki okairól? Helyes!

Rám első sorban legmeggyőzőbben hat az hogy Dreyfus mint fiatal nagyra törekvő zsidó ifjú a katonai pályát választotta, holott előtte jövedelmezőbb utált nyitva. Lankadatlan szorgalmával szidte magát mint egyetlen zsidó a vezérkarba,

Felebbvalója: Sandhercz ezredes ki nem álhata a zsidókat s a többi magasrangú tiszt szintén nem. Ezért igyekeztek Dreyfus családjának tagjai őt rábeszélni, hogy lépjen ki a hadsereg kötelékéből, de a fiatal ambiciózus ifjú életcélul tűzte ki, hogy a hadseregben maradjon.

Barmily okai vannak ily büszkes a végletekig kötelességet hűen teljesítő erőnek, tehetséges, szorgalmas, szigorúan rendes ifjunak arra, hogy vágya teljesülhessen s helyet kapjon a hadseregben, de mindenesetre: szorgalmasnak, rendesnek, lelkiismeretesnek kell lennie, hogy a helyet, melyet elfoglalt, be is tölthesse s magát oly nélkülözhetlenné s talán még rettegetté is tegye mint ő!

Mit ért volna neki az árulás? hisz az abból a pályából, melyet választott kizárja s vágyait szétoszlatja, idejét elfecsérelte, munkájába zavart s tettvágának erejét lankasztotta volna! Oly ifju, kiben a magasra s becsületre való törekvés oly nagy mértékben megvan s kinek pályafutását oly számos akadályon át kellett végig küzdenie, míg elérte azt, amit akart, s aki ennél fogva szigorubb vigyázat és parancs alatt áll, mint bajtársai, az bizónnal nem fog ily örületes gondolatot táp-

felírni a tercset, a kvártot, kvintet. Tud maga kártyázni?

- Tudok, — felelte Károly.
- De úgy nem mint Vass bácsi.
- Ki az a Vass bácsi?
- Hát né... Vass bácsi.

Egy kissé fintorította az arcát, amint kimondta a nevet. Károly a féltékenység valami halvány arnyalatával mondta:

- Rozsdás ugy-e?
- Pizt, ne olyan hangosan. — Katónéni még sértve érezné magát. Persze, hogy rozsdás.

Erre aztán mind a ketten vidáman nevettek.

Vass Gábort egy pillanatra elfutotta a düh, de aztán ő maga is mosolygott. — Ki tudja? — Talán meg is érdemelte ezt a leczkét. Talán jobb volt ezt idejében megtanulni. Csendesesen és észrevétlenül osont vissza az öreg Bognárhoz, a ki már türelmetlen volt. Éppen indult utánuk. Vass Gábor megállította:

— Hagyjuk el. A gyermekek jól mulatnak. Ne zavarjuk most. Jerünk csak a kártyasztalhoz. A sok vereségből vissza kell adnom valamit.

Mikor osztozt az öreg Bognár, Vass Gábor csendesesen mormolta:

— Ezért ugyan nem volt érdemes annyit pártit elveszteni.

Eelután 5 óra 20 perczkor a kastély előtt felvonult a diszszázad. A kastély és a pályaudvar közti utat szőnyeggel borították le. Kezessel utóbb az egész Bismarck család megjelent a park kapujában. Az úrak frakkban, fehér nyakkendővel, a hölgyek mély gyászban. A mikor öt óra 50 perczkor a német császár külön vonata berobogott, a gyászoló család egészen a vágányokig elébe ment a felséges párnak. A vonat a parkkal szemben állt meg.

Legelsőben a császárné szállt ki. Gyász ruhát viselt. A Bismarck család tagjai mélyen meghajlottak előtte; Herbert herczeg és Vilmos gróf kezét csókolta. A császár tengérszéken egyenruhában volt. Üdvözölvén a családot, előbb Herbert herczeggel, majd pedig Vilmos gróffal beszélgetett hosszasan. Aztán bevonult a kastélyba. A császárné Bismarck Vilmos gróffal, a császár Herbert herczeggel. A császári pár három fehér rózsával ékesített palma koszorút hozott: a császárt, a császárnét és a herczegeket. A császári pár kíséretében volt Eulenburg gróf bécsi nagykövete is. A parkot azonnal elzárták ismét és megkezdődött a beszentelés. Az egész aktus csak 35 perczig tartott. Azután a császári pár elvezetett ismét, miután a legszívélyesebb módon búcsút vett a családtól. A császár Bismarck öreg komornájával is kezét fogott. A kepéből a császár és császárné még ismétellen búcsút intett a Bismarck fiuknak.

Nagy elkésereést keltett a világ minden részéből összesereglett újságírók között az az eljárás, amelyet a Bismarckcsalád velük szemben tanusított. A berlini és a német újságírók már megszokhatták Herbert herczegnek és Rantzau grófnak az ilyen bántalmókat. Bismarck Herbert herczeg állítólag így nyilatkozott ma:

— Eddig az újságírók boszantottak bennünket; ma mi boszantjuk meg őket.

Schweninger akit megzkartak interjuválni ezt mondta:

— Én nem mondhaték semmit az én szerepem itt véget ért!

Egészségi szempontból a halottat még sem hagyják a kastélyban, hanem egy ideiglenes kriptában helyezik nyugalomra. Ez azonban csak a hét végén fog megtörténni.

Ferencz József király és Umberto király képviseltetni akarta magát a temetésen, de távirati értesítésre lemondottak tervükről.

Bismarck herczeg hamburgi tisztelői és barátai 300,000 márkát ajánlottak fel az építendő mauzoleum költségeire. (N. W. T.)

A fiatal ember mezitelen lábával igen félve és dőlve lépdel az éles köveken és majdnem a vízbe esik, amint a leány felé indul. Ilka ismét nevet. Vass Gábor érzi, hogy milyen kellemesen tölti az idejét ez a gyermek-leány azzal a fiatal emberrel. — Önkénytelenül sohajt és a negyven esztendejére gondol.

A Károly gyerek már Ilka közelében áll és savanyu arcot vág, mert egy éles kő megsértette a lábát. A leány ránéz és hahotába tör ki:

— Há maga most tükörbe néz. Olyan mintha savanyu almába harapott volna.

— Persze, látom is magam — és bele-nézett a leány fénylő szemeibe.

— Itt látja magát? — szól Ilka és a saját szeméire mutatott.

— Ott, ott, — válaszolt Károly.

— No hát akkor jól nézze meg a bajusz-káját, mert rosszul áll! Tyűh Károly milyen piczike bajusza van magának. Ez szép am. Szébb, mint az olyan nagy torzomborz bajusz. Pödörje ki. De nézzen ám a tükörbe...

Vass Gábor önkénytelenül a hosszú bajuszát végig pödörte. Szeretett volna már elszaladni onnan, de e pillanatban az öreg Bognár basszus hangját hallotta, aki Ilkát kiabálta onnan a magas teraszról.

— Apa türelmetlen. Tudja Károly most azt akarja, hogy drukkoljak. Tud maga drukkolni. Űtik a kártyát és mindig nekem kell

lálni. A mai korban az árulás nem visz senkit előre s ha az mégis megtörténik, úgy ennek egyedüli indító oka és rugója csak: a pénzvágy lehet. Dreyfus példás családi élete s kitűnő bizonyítványai, mint katona, minden bosszúvágyat kizár s sem életmódja, sem transzaktói nem engednek pénzzavarokra következtetni.

Rendes életmódot folytatott és takarékos volt. Saját magának fél millió frank vagyona volt, s neje szinten annyit kapott hozományul.

Csak Dreyfus Alfréd leveleit kell olvasnunk, hogy lássuk mily erős jellemmel állunk szemközt. Nem találunk eltérést sem az írás, sem annak tartalmában. — Mindenütt férfias szigorúsággal van önmaga ellen. — Hite az igazság győzelmében rendíthetetlen, szeretete az övéhez lángoló s majdnem érthetetlen az a hűség megfoghatatlan s az a hűv, melylyel hazáján csügg, azon a hazán, mely neki oly sok fájdalmat okoz. Ha ezekben csak a legcsekélyebb tettetés volna már. Egy egy szó csak belopta volna magát, egy hideg megjegyzés egy túlzott kifejezés vagy csak egy sohaj.

Mindezekből semmit sem találunk leveleiben, ő mindig férfias és nemes. Ártatlanságának főbizonyítékát azonban száműzések szolgáltatták, midőn e komédiás nép oly jelenetet rendezett, mely örökké emlékeztetben fog maradni. Ki ezt olvasta, lehetetlennek tartja, hogy ezt egy bűnös elviselhette volna. Körül volt véve katonáktól s örvöngő közönségtől. Alig volt az első megrázó jelenetnek vége jelenyei uniformusáról s sapkájáról letépve, kardja kettétörve őv, paszomány letiporva midőn az örült tömeg vad ordításban tört ki. Körbe kellett járnia s a merre nézett, vad haragos, villámzó tekintetekkel találkozott, minden utcasarkon ordítottak, fűtyültek s ökölrel fenyegették. A tömeg nem tudott nyugodtan maradni, oda akartak rohanni bozzá, hogy szétlépjék. Nagy küzdelembe került, míg ezt megtudták akadályozni. Míg ezek történtek, Dreyfus Alfred emelt fővel, egyenesen, büszkén lépdelt előre. — Teie tudóval kiáltotta népnek: »Nem vagyok bűnös! — »Eljen Franciaország! — Ártatlan vagyok! Eljen a szeretett Franciaország! — »Igyekeztek szavait ordítással elgöngyöltetni; nem sikerült. Megütöttek a dobot, de ennek zajos pergése sem nyomhatta el kiáltásait: »Ártatlan vagyok! Eljen Franciaország! Mikor a sajtó helyéhez ért így kiáltott: »Ti könnyen beszélhetek a néppel, ti hirdessétek, hogy ártatlan vagyok! ártatlan ártatlan!«

Szegény Dreyfus! Bűnös ezt nem tudta volna egy pillanatig sem elviselni. Ő tíz perczel tovább bírta ki. Daczolt gyűlölt pillantásaikkal, szidásukkal, fenyegetéseikkel és sértő szavaikkal; szembeszállott azokkal, a kik megakarták ölni, s nem riadt vissza, s nem hallgatott el szava, melylyel ártatlanságát bizonyította. Vékas ember összeseroskadt volna; szemei elhomályosultak volna, hangja, térde meztagsadt volna a szolgálatot. De nála ez nem történt; igaz, hogy vannak emberek, kik keményszívűek és szívósak, kik sokat elviselhetnek; de a ki szemtől-szembe áll a nép ezreivel, s ilyen körülmények között az, ki ezt a próbát kiálotta, az a férfi oly erős ártatlanságában, hogy a legnagyobb martirokkal egyenrangú.

Még infámisabb komédia volt az midőn azt a hirt koholták róla, hogy Dreyfus vallott. Ez szemtelen hazugság: pár órával később írta ügyvédének, hogy ártatlan s tegyenek minden lehetőt, hogy a bűnöst felfedezzék. A hadügyminiszternek írta: »Az egyedüli kegy, mit magamnak kérek az, hogy folytassák a vizsgálatot.« Olyan férfinak, ki annyit oly fenyegetés, állhatatos nyugalommal viselt el lehet hionni. Elhisszük eme szavait: »A legcsekélyebb vigyázatatlanságot sem követtem el.«

Most pedig beszéljünk a borderórol: Azt mondják, hogy a Zola ügy semmi eredményt nem hozott. En, aki az első percztől kezdve

gyorsírási jegyzeteit olvastam, igazolhatom, hogy igen is sok eredménnyel járt, Mayer Pál a híres tudós professzor, aki egész életén át iratok tanulmányozásával foglalkozik, bizonyította: A borderó az egész világon nem származhatik mástól mint csak is Esterházytól. Pszichikai és fizikai okokkal fogva nem lehet, hogy két különböző kézírás oly tökéletesen hasonlítson egymáshoz.

Vegyük szemügyre az egyes részleteket!

Ha levél íráshoz kezdünk, úgy rendszeren egy kis helyet hagyunk a bekezdésnél, úgy szintén ha új sort kezdünk. S mit tett Eszterházy? a legszélén kezdi a papíron minden új cikknél vagy sornál. Ez oly tulajdonság, mely ezer közzül egy levélírónak sajátja, ez Esterházyi tulajdonsága az írásban s a borderó ezt tünteti fel. Havel professzor tette az esküdeket arra is figyelmessé, hogy vannak a borderóban olyan fordulatok, melyek csak oly egyéntől származhatnak, ki nem egész otthonos a francia nyelvben; a borderó a fordítás benyomását teszi az emberre s a nevezett iratban 3 ilyen pont van. Szivesen bevalljuk, hogy néha-néha használunk egy szót, a mely nem helyesen hangzik, de hogy három ilyen pont legyen egy ily rövid iratban s hogy hasonló esetekben az Esterházy levelei hasonlóak, míg Dreyfus Alfréd a legelegánsabb francia nyelven ír, ez olyan körülmény, melyet fontolóra kell venni.

A hadbíró irástudói kétségbe voltak esve s azt mondták, hogy Dreyfus lemásolta Eszterházy irását. De Labori ügyvéd egyetlen kérdéssel megzavarta ezt az állítást. Dreyfus miért nem hozta fel mentségül, hogy kézírata az Esterházy irásához hasonlít? s mi tovább kérdezhetnők: miért nem volt az Esterházy részéről senki sem jelen, aki ugyanazt a kérdést feltette volna.

Jelen előterjesztésben helyszűke miatt nem emlékezhetem meg, sem az első és második haditörvényszék vezetésének módjáról, sem pedig Zola fellépéséről s az ugynevezett Zolaügyről. Legnagyobb sajnálatomra erről le kell mondanom. Hanem ha mélyebben gyökeredző okokról akarok beszélni. Előbb azonban bátorkodom egy megjegyzést tenni. — A zsidógyűlölő Drumont szerepe ebben az egész dologban oly szembeszökő, hogy még a tigris embernek nevezett Rochefortot is tulszárnyalta. Midőn Drumont a „Libre Parole” alapította — az egész világ tudta, hogy az ehhez szükséges pénzt valahonnan kapta. De kitől? — Odelin adta, az a férfiú, ki a Franciaországban levő jezsuiták vagyonát kezeli.

Még egy történetet mondok el. Évekkel ezelőtt egy igen gazdag hölgy lakott a Dovray villában Paris mellett. Tisztességes nő volt már nem fiatal előkelő származású s kitűnő nevelésben részesül, de a szesz italok élvezetétől szelleme annyira elbódult, hogy az utcán a férfiak után szaladt. Egy szép napon ezen sajnálatra méltó nő édes atyjához egy fiatal tiszt jött látogatába az okból, hogy figyelmesítse a szerencsétlen atyát kötelessége teljesítésére arra hogy többet gondoljon leányával viselkedéséből belátta, hogy elmezavart s kötelességének tartotta ezt az atyjának elmondani.

A szegény apa hálásan köszönte meg a fiatal tisztnek nemes, lovagias eljárását Rövid idő múlva a szerencsétlen nőt meggyilkolva találtak s a tanúk közt, melyek a gyilkosságot követő vizsgálat alkalmával ki lettek hallgatva ott volt a fiatal tiszt is, kit kikérdeztek, hogy a meggyilkolt viselete milyen benyomást tett reá. Az elnök, ki a vizsgálatot vezette, megdicsérte lovagias eljárását, a fiatal tiszt Dreyfus Alfred volt.

Most ezt az eljárást a Dreyfus ellen emelt vádban felhasználják. A vádiratban elmondják, hogy viszonya volt azzal a nővel, s ezt később meggyilkolva találták; azt mondják, hogy e nő kedvese volt s hogy a gyilkos-

ságot követő botrányos vizsgálati ügybe Dreyfus nevét is belevonták.

Drastikusabb módon nem lehetne már bizonyítani, hogy a zsidógyűlölet mennyire megmérgezi itt a képzeletet s mennyire tév-utra vezeti az igazságszolgáltatást és igazságszeretetet. Mint a legtermészetesebb dologról, úgy szól a vádirat arról, hogy a zsidó mindenre képes; még egy vizsgálatot sem érdemes miatta megindítani. Ha még olyan művelt és tudományosan képzett is, ez nem zárja ki a fenti esetet; mert hát nincs oly méltatlanság, amit egy zsidó el ne követhetne! Tehát miért ne követhette volna el a hazaárulást? Így okoskodnak az aljas vádaskodók. Vádjukat csak azért terjesztik oly buzgón, hogy azok hitelre találjanak.

Ugy a mint a gyűlölet a vádlók fantáziáját elvakította s ezáltal azok igazságérzetét is, úgy bántak a törvényvel s a neppel. Mórális pestis a ragály összes jeleivel — ez a gyűlölet. — s Franciaországba sikerült behurcolni ezt a pestist.

A mélyen megsebesült nemzeti híruság, az anarchisztikus irigység, a demokratikus elégedetlenség, az idegen iránt való vak gyűlölet — ezek voltak a főindító s terjesztő okai a ragály gyors fejlődésének!

Tehát lassunk hozzá, kezdjünk az elzárkózás s elkülönítés rendszeréhez. Tegyük úgy mint a midőn bármiféle ragályos járvány dühög s veszélyeztet bennünket.

Szegény Franciaország!!

HIREK.

* **A kir. ügyészség köréből.** A nagyvárad kir. ügyészségével a szabadságolások folytán s az ügyészség két tagjának megbetegedése következtében Perjessy Mihály dr. kir. ügyész egymagában végezte ezideig a fontos s súlyos hivatali teendőket. Ez okból a debreczeni főügyész Meszlényi Antal aradi kir. alügyészi a Krivány-ügy vizsgálatának egyik vezetőjét Nagyváradra rendelte kíséretképp. Meszlényi a mai napon már el is foglalta ideiglenes hivatalát.

* **Kossuth Lajos rágalmozói ellen.** Losoncz város polgársága a város képviselői testületének közgyűlésén kimondta, hogy Kossuth Lajos rágalmozói, Zimandí és Zelenyák, kik hazánk elismert, halhatatlan nagyfiának emlékét, a hazaszeretet példányképet, a nép boldogítóját a legképtelenebb hazugságokkal illették, aljas hazaárulók. A város e határozatot a hercegprímással is közölni rendelte.

* **Nagy vásár.** A jövő héten hettől veszi kezdetét városunkban az évenként megtartani szokott augusztusi vásár, mely kerekben 10 napig fog tartani. Lesz is mulatság, hejhehuja bőven, mert a vendéglősöknek és kávéház tulajdonosoknak is szabad a vásár ilyenkor, miután üzleteiket reggelig nyitva tarthatják vásár alatt. Lehet tehát mulatni kellő alaposan s a jókedvű elárúsító bátran kiálthatja oda a cigánynak: „Huzdd cigány reggelig!”

* **Vizsga a homokkerti menedékházban.** Öt hónap óta áll fenn a Homokkerten a városi állandó gyermekmenedékház Szunyogh Amália vezetése mellett. Tegnap volt először alkalmuk a hatóság képviselőinek és szülőknök meggyőződni arról, hogy milyen nagy jótétemény e menedékház a népes Homokkertenben, ahol igen sok szegény család telepedett meg. Százhusz gyermek jár a menedékházba, melynek tágas, árnyékos udvarán szá-

badon futkározhatnak. Ahogy énekeltek, meséket mondtak, testgyesítő játékokat mutattak be, mind-mind nagyon tetszett a szép számú hallgatóságnak. A városi hatóságot Komlóssy Arthur főjegyző es Nemes Kálmán iskolaszéki tag képviselték.

* **Elmaradt vendégjáték.** Sebessi Baszet Vilmos, kinek fenomenális hangját városunk színházbajáró közönsége előnyösen ismeri, mint említettük meghívást kapott a kolozsvári nemzeti színház intendatúrájától, hogy a „Zsidónő” cz. operában mutatkozzék be szerződés céljából. Hettől volt főpróbája az operának, és az ottani sajtó már ez alkalomból a legnagyobb elragadtatás hangján szólott Sebessi Baszet Vilmos kiváló képességeiről. Az előadást azonban f. hó 14-ére halasztották Mezei Mihálynak az ottani tenoristának szokásos rekedtsége miatt.

* **Az árendások alkonya.** Régi romantikus idők, vonzó falusi idil szereplői tűnnek le az év végén. Nem lesz többé árendás zsidó. Árendás zsidó, kik rossz időben egyformán rossz bort, pálinkát mért, de ki azért hitelbe is adott szegény legényeknek s húzta a rovásokat krétájával az ajtófélfára, a ki zálogra pénzkölcsöt is adott, szóval a ki a falubankárja volt s a kiről szindarabot is írtak. Ugyanis a szeszforgalmi adóról szóló 1808. évi XVI. t.-c. a király szentesítései megjelent oly záradékkal, hogy ezen törvényezik 1898. év január hó 1-én lépnek életbe s így 1898. december hó 31. napjával megszűnnek a szeszitalmérési, sör-ital és cukorfogyasztási adók beszedési jogainak bérletei s így a z á r e n d á s z s i d ó k a m u l t a k homályába tűnnek a régi jó idők többi alakjai mellé. A törvények végrehajtására vonatkozó utasítások meg csak ezután jelennek meg s annak idején ismertetni fogjuk.

* **Állatkivételünk korlátozása.** Ragados tüdőbaj miatt a szarvasmarhák Ausztriába való bevitele Magyarország következő törvényhatóságainak területéről tilos. Varmegyék: Arva, Nyitra, Pozsony, (Csalóköz sziget területének kivételével) és Trencsén varmegyék területéről és Moson varmegye rajkai járásának területéről. Város: Pozsony.

Sertésvesz miatt a sertéseknek Ausztriába való bevitele a következő törvényhatóságok területéről tilos:

Varmegyék: Abauj-Torna, Arad, Bacs-Bodrog, Baranya, Bars, Békés, Bereg, Bihar, Bersod, Brassó, Fejér, Győr, Hajdu, Haromszék, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Kis-küküllő, Kolozs, Komárom, Krassó-Szörény, Maros-Torda, Moson, Nagy-küküllő, Nógrag, Nyitra, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Pozsony, Saros, Somogy Szatmar, Szeben, Szepes, Szolnok-Doboka, Temes, Tolna, Torda-Aranyos, Torontál, Udvarhely, Ung, Vas, Veszprém, Zala és Zemplén. Városok: Arad, Baja, Debreczen, Kecskemét, Pancsova, Selmeczbánya, Szabadka, Szatmárnemeti és Ujvidék.

* **Tájékoztató a debreczeni ev. ref. főiskola akadémiai hallgatói részére.** A beírás ideje az akad. tanszakon szept. 1-8 napja. A tanév szept. 9-én d. e. 9 órakor a főiskola imatermében tartandó ünnepélyes istentisztelettel nyílik meg, mely után az akadémia igazgatója a diszteremben székfoglaló beszédet tart. J a v i t ó é s p ó t v i z s g á l a t o k végett szept. 2. déli 12 óráig kell jelentkezni az illető dékáni hivatalokban; magok a vizsgálatok szept. 3-án tartatnak. A t a p v i z s g á l a t o k iránt a kelendő felszerelt kérvényeket úgy a hittan, mint a joghallgatók szept. 4. délig nyújthatják be a dékáni hivataloknál. Ugyanezen határidőig adandók be az államvizsgálatok iránti

kérvények is. A jogi alap és államvizsgálatok, valamint a theologiai alapvizsgálatok szept. 5-én kezdődnek. A theol. kar dékányja: Csiky Lajos, a jogi karé dr. Bartha Béla. Az akadémia igazgatója: dr. Kovács Sándor jogtanár.

* **Képviselőválasztások.** Mint nekünk Balassa-Gyarmatról írják ott tegnap ellenjelölt hiányában gróf Forgách Antal t. főjegyzőt megválasztották képviselővé kormány párti programmal.

* **Arany László a ravatalon.** Arany László elhunyt alkalmából mindenfelől halom számban érkeztek az özvegyhez a részvétlélvratok, levelek s igen sokan személyesen jelentek meg a délelőtti folyamán a gyászházban, hogy részvétüket kifejezzék. A látogatókat a családtagok fogadták, mert az özvegy a kiállott izgalmtól agyban fekvő beteg. Ma d. e. a ravatal elé járult Nagy-Szalonta város küldöttsége, mely remek koszorút tett a kopsorsóra. A küldöttség tagjai voltak: Széll Kálmán, Lovász Ferencz, Baranyi Ferencz dr. Balogh Elek, Szikszay Lajos, Nagy József, Erdélyi Gyula, Lévy József, Bonzson Mihály, Jambor Mihály, Széll István, Hadházy Kálmán, Székely Mihály, Körössy Sándor, Badar Lajos és Fábian Ede. A halottat a budai ref. pap, Haypál Benő bucsuztatta el Szász Károly távollétében ki a Borosznón üdü. Kint a temetőben a földhitelezet részéről Dessewffy Aurel gróf mondott beszédet, míg a Kisfaludy társaság és a Magyar tudományos Akadémia nevében Gyulai Pál bucsuztatta el szépen a halottat.

* **Öngyilkos tanoncz.** Az öngyilkosságok ijesztően nagy száma ismét egygyel gyarapodott. A Nagy Erdőben az u. n. Borjú kútnál ugyanis az arra járók egy elegánsan öltözött fiatal ember holttestére akadtak. Azonnal értesítették a rendőrséget, honnan Szentpétery Ferencz rendőrfogalmazó és a kerületi orvos helyettese mentek ki a tett színhelyére. A szerencsétlen fiatal embert vérbe fagyva találták, mellette feküdt a revolver, melyvel fiatal életét kioltotta. Alig 20-22 év körüli ifju volt, ki tettét még a délelőtti folyamán követte el. Hogy ki lehet az öngyilkos azt a helyszínen megállapítani nem lehetett. Zsebében 33 krajczárt, de más egyebet irást vagy névjegyet nem találtak, melyről kiletét megállapítani lehetett volna. A szerencsétlen véget ért ifju hulláját rendőri intézkedésre beszállították a közkórházba, ahol Papp Sándorné ápolóné az öngyilkosban Bacsó Sándor kereskedő tanoncz személyét ismerie fel. Bacsó Sándor végzetes tettét gyógyíthatatlan betegség miatt követte el.

* **A ki önmagára szavaz.** A veszprém, városi orvosválasztás ellen felebbezést adtak be a közigazgatási bírósághoz, mert a megválasztott orvos önmagára adta szavazatát. A közigazgatási bíróság mai Wekerle Sándor elnöklete alatt tartott ülésen tárgyalás alá vette a felebbezést s az előadó bíró indokolása alapján a veszprémi orvosválasztást megsemmisítette. Az indokolás kimondja az eivi jelentőségű határozatot, hogy az önmagára adott szavazat érvénytelen. A közigazgatási bíróság megsemmisítő határozata értelmében tehát Veszprémben új orvosválasztás lesz.

* **A Szent János bogár fénye.** Nyári esteken, mikor mély sötétség borítja az alvó lombokat, mint valami földi csillagraj ragyognak föl az ide-oda röpködő Szent János bogárkák. Míg az ábrándás lelkek egy-egy ilyen kis izzó fényponthoz ezer regét és színes mesét fűznek, a tudósok fáradhatlanul kutatják a rejtélyes fénytítok nyitját. Mi izzik, mi világít egy ilyen apró kis bogárka testében oly élénk fényvel, oly sokaig? Talán Aladin örök lámpásának a titkát őrzik e csodásan ragyogó rovarok?

Mint egy tudományos folyóiratban olvassuk, egy híres amerikai fizikus, Langley, hosszasán megfigyelte e kis bogarak életét és meglepő eredményekre jutott. Megállapította, hogy ez izzás, e világítás a bogárka altestéből ered és szoros összefüggésben van azzal a mikroszkopnyi csepségű folyadékkal, melyet a kis állatka testéből kiválaszt. Dacára ennek, ez a tünemény a kis bogárkánál még sem kapcsolatos az életfolyamattal, mert mint azt kidarította, a bogárka halála után is világít. Csodálatos módon ez az egyszerű megfigyelés eddig teljesen ismeretlen volt mások előtt.

Ha e kis izzó fényforrást oxigén behatása alatt — hagyjuk, úgy az még jobban világít. Szénsavban és légüres térben azonban kialszik. Ennélfogva ez a fény sem lehet más, mint egy lassu égés eredménye, amelynek, mint minden más lángnak, szintén az oxigén az életo elemé. Tehát semmi akadályba sem ütköznek, hogy a Szent János bogárka fényének megfelelő fényt, természetesen nagyobb arányban, mesterségesen állítsunk elő. Ez annál fontosabb fölfedezés, mert a Szent János bogárka fénye igen kevés hőt fejleszt, csak mintegy 400-ad részét annak a hőnek, amit egy hasonló fényerefü gázláng fejlesztene. Egy Szent János bogárka fénye a termométer higanyoszlopát egy milliónyi fokkal sem tudná emelni, amire az amerikai tudós úgy jött rá, hogy millió ilyen kis bogárkával kísérletezett.

Ki tudja, e fölfedezés milyen új fényforrássá fogja rávezetni a tudós kutató elmét. Ki tudja, hogy a kis Szent János bogárka micsoda nagy természeti titok őrzője és a mikor előttünk tündéres fényben fölrepülve, csillagos fényvel hintik tele a leveleket és a virágkelyheket, valami nagy titkot akarnak nekünk megszűni, amit még eddig nem értünk s amelyről eddig csak a mesékben olvastunk. Lehet, hogy mégsem fantázia szüleménye, hanem igaz volt az Aladin örök égő lámpása.

* **Az államvasutak nem adómentesek.** A magyar államvasutak aradi alkalmazottaira néhez terhet gördit a közigazgatási bíróságnak egy, a napokban hozott elvi jelentőségű határozata. A Máv. aradi alkalmazottai ugyanis 1895. óta nem fizettek se állami, se közsegi adót. Akkor a város adóügyi osztálya kivetete rájuk, de azok hivatkoztak a kereskedelmi miniszter egy rendeletére, amely szerint a Máv. alkalmazottai köztisztviselőknak tekintendők és mint ilyenek nem tartoznak semminő adót viselni. Ezen az alapon megfőlebbezték az adóketést, sőt visszakövetelték az 1895-ig befizetett adót is. A város közigazgatási bizottsága elvetette a főlebbezést, a mely ilyképen a belügyminiszterhez került. A belügyminisztertől pedig mindez ideig nem jött semmi válasz a felebbezésre, csak az hírtelt, hogy ebben az ügyben minisztertanácsot tartottak, a mely föloldotta a város adóketését. Ezek miatt 1895. óta az aradi adóügyi osztály nem vetett ki adót a Máv. alkalmazottaira. Most azonban a közigazgatási bíróság erre vonatkozólg fontos elvi döntést hozott. Egy felebbezésre, a melyet a Máv. budapesti és diósgyőri gépgyáranak vezetősége adott be a fő és székváros adóketése ellen, azt a határozatot hozta, hogy:

a Magyar államvasutak alkalmazottai se köztisztviselőknak, se állami tisztviselőknak, vagy szolgáknak nem tekinthetők, az 1893. évi IV. törvénycikkben meghatározott adómentesség rájuk nem vonatkozik.

A közigazgatási bíróság ezen határozata folytán az adóügyi osztály, az összes aradi illetőségű Máv. alkalmazottakra 1895-ig visszamenve újra kiveteti az adót, a mi megterheletés lesz a vasutasokra.

* **Egy debreczeni kutmester öngyilkossága.** Lipó-Szent Miklós város a megyehaza előtt közútat furatott egy debreczeni kufurási vállalkozó által. A munkát egy debreczeni Szász István kutmester vezette ki nek nagyon meggyűlt a baja, részint, mert a tót munkásokkal nem tudta magát megértetni, másrészt pedig annyi talajvizre bukkant, hogy szivattyuja gyengének bizonyult. A munkát tehát be kellett szüntetni és Szász unalomból egyik korcsnából a másikkament. Így tartott 10 napig. Szász megsokalta a szünetelést és a türelmetlenségében felasztotta magát. Mikorára észrevették már meg volt halva. A szomorú esetről azonnal értesítették Mazur Károly debreczeni kufurási vállalkozót.

* **Szemle a kollegiumi tanyák felett.** Simonffy Imre kir. tan. a kollegium helyi gondnoka, Lengyel Imre főisk. gazd. tanácsstag, Mark Endre ügyész és Soós Lajos háznagy tegnap bejártak a kollegiumnak a debreczeni határban levő tanyáit.

* **Gyűjtés a dunántúli jégkárosultaknak.** A dunántúli országgyűlési képviselőkkól alakult állandó segélybizottság átiratot intézett Debreczen városához, a melyben a dunántúli jégkárosultak javára gyűjtés megindítását kérte.

* **Most jelent meg 14 nyelven és** Ferencz József forrást tárgyaló nyomtatvány, mely nemcsak Ferencz József keserűvilág-hírű széküde-i intézetét, hanem Budapest fővárosunkat is irásban és képpen ismerteti. A nyomtatvány kívánatra mindenkinek megküldetik.

* **A Magyar Könyvtár** melynek számai már meghadtak a félszázad, most küldi zét júliusi füzetét. A sort Cavallottinak, a nemrég oly tragikusan elhalt nagy oász költőnek legszebb és leghíresebb munkája nyitja meg, az »Énekek Éneke« cz. bájos verses dramolett, mely Radó Antal magyarításában bizonyly a mi színpadainkon is hoszu életű lesz. Követi ezt Fay Andrasnak válogatott meséi, melyeket kivált az iskolára való figyelemmel, Badics Ferencz, a kiváló irodalomtörténész válogatott össze és látott el magyar bevezetéssel. Az 55. szám Szalabugnak, a nagy orosz elbeszélő ek. egy kis regényét tartalmazza. »A medve« — ez a címe az Ambrozovics Dezsőtől künűben fordított munkának — egy a tarsadalmi formáktól idegenkedő, érdekes karakternek megkapó szerelmi történetét mondja el. A magyar elbeszélő irodalmat e sorozatban Ambrus Zoltán képviseli, ez a mélyen érző, finom megfigyelesű novell stánk a ki »Hajótörtek« czimmal nyolcz legszebb elbeszélést adja itt ki. Végre az 57. szám egy nagy modern német írónak, a nálunk már ismert Mayer Konradnak, egy kis remekművét nyújtja, melyet úgy a lelki élet analízisének, mint a megkapóan feszült történeti hátérnel fogva mindenki gyönyörrel fog olvasni. Mind e füzetek 15 kr. jával kaphatók a kiadó czegnél: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai Andrassy ut 21) és minden könyvkereskedésben. — Az eddig megjelent füzetek teljes jegyzékét a kiadók kívánatra bárkinek ingyen küldik meg.

Budapesti áru és értéktozsde.

— Reich Jenő és Társa jelentése. —
Távirati tudósítás.

aug. 4.

Határidőzlet.

Zárul 1 órakor.

Buza őszre	8.08
Tengeri júliusra	4.20
» augusztusra	4.90
Rozs őszre	6.43
Zab szeptemberre	5.30

Ertéktozsde.

Zárul 1 órakor.

Osztrák hitelrészvény	364.15
Magyar »	397.50
Államvasuti	362.10

Gyilkos csász.

— Két dudás egy csárdában. —

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 4.

Régi nóta.

Arról a bizonyos két dudásról szól, — arról a kettőről, a melyik sehogyse fér meg együtt egy csárdában. Gyülik, irigylük egyik-másit, egyik a másiknak halalos, esküdt ellenségévé válik előbb-utóbb.

Igaz nóta. Bebizonyosodott most is ime. A két dudás két csász képében jelent meg a színen s a kettő közül elpusztult az egyik. Agyonverte a czimborája. Valóságos Falu rossza-beli Gonosz Pi-ta volt mind a kettő. Az lett volna a becsületes mesterségök, hogy vigyázzanak a máséra s hát meglopták a másét. És összeakaszkodtak a zsákmány elosztásán: s emberöléssel végződött az atyafiságos osztzkodás.

Tudósítónk következőképpen írja meg a gyilkosságot:

Berek-Böszörményben tegnap délből emberölés történt a mezőn. Tokai Mihály dinnye csász agyonverte Farkas Mihályt, a kenyeres-pajtását.

Mindketten három esztendeje álltak már a község szolgálatában s azóta egy nap se ment le, hogy czivódás, veszekedés ne lett volna köztük. Különösen Farkas Mihály ádáz haraggal viseltetett tarsi iránt, mert az őrizetere bizott növényeket együtt lopták, dézsmáltak s az osztkozásnál Tokai mindig nagyobb részt követelt.

Tegnap délből is, ahogy a mezőn össze hordták a prédát, Tokai Mihály az öregebb csász akaratoskodott, nem egyezett bele az osztzkodásba.

Farkas rossz szemmel nézte a dolgot s föl is forrt benne a méreg.

— Az lesz a vége, mondta az öregnek, — hogy panaszt tesztek, aztán lakolok én is, lakol kend is.

Tokai Mihály tisztára felbőszült im ez beszéden és ő nagy haragjában okirontott a nála erősebb Farkasnak s öklével arczon verte.

Farkas erre elfutott öt lépésnyire, ott megállt hirtelen, lekapta válláról a kovás puszkáját es ketszer rálőtt az öregre, de nem talált.

Tokai Mihály azonban nagy fortélyosan úgy tett, mintha lövés érte volna, kiabálva lerogyott a földre.

Farkas ijedten sietett oda hozzája, hogy megnézze tett-e kárt benne. Ebben a perczen Tokai Mihály föluggret fektéből s az ólmos végü botjával akkorat sújtott Farkas fejére, hogy ez csak megszédült és halottan roskadt össze.

Az öreg följelentette magát az előjáróságnál, honnét még tegnap délután elment a távirati értesítés a nagyvárad kir. ügyész-séghez.

A Farkas Mihály hulláját ma boncolja fel a tszéki orvos, ki a vizsgálóbíróval a helyszínére utazott.

Kolozsvári félmillió kihágás.

Egész Erdélyben a legkinosabb feletűnek kelti az a nagymérvű szabálytalanság, mely a Sigmund testvérek szeszgyárában a magyar kincstár rovasára követtetett el.

A hivatalos lap szombaton megjelent száma egy famózus kitüntetés hírére hozza. A kitüntetett Sigmund Dezső, volt orsz. képviselő, a ki a közgazdasági téren szerzett érdemei elismerésül vaskoronarendet kapott. Mondhatjuk, hogy ez a kitüntetés alig érkehetett volna rosszabb időben, mint most. — Sigmund Dezsőt, mióta a képviselői mandátum birtokától megfosztotta volt a hatalom parancsszáva, megszünt a közügy embere lenni és így igényt tarthatott arra, hogy dolgairól a nyilvánosság ne vegyen tudomást. Am a kitüntetés arra utal, hogy keressük az annak jogzíméül szolgáló okokat s ezeket ezuttal a városban szájról-szájra elterjedt hírek olyan körülményben adják kezünkre, a mely eddig nem szolgált kitüntetések alapjául.

Arról van szó, hogy a Sigmund testvérek cég alatt fennálló üzlet ellen, a melynek egyik tulajdonosa és beltagja Sigmund Dezső, volt orsz. képviselő, a vaskorona-rend legújabb lovagja, stb. a kir. kincstár megrövidítésére irányuló manipuláció miatt jövedéki kihágási eljárás tételét folyamatba. A jövedéki kihágási eljárás egy feljelentés következtében a miatt indult meg, hogy a Sigmund-testvérek üzlete a szeszfogyasztási adótól menten u. n. szabad raktárba szállított szeszt, a fogyasztási adó kifizetését mellőzve forgalomba hozta és a kincstárt ezzel több mint 454.000 forint erejéig megkárosította.

A szeszfogyasztási adóról intézkedő szabályok szerint ugyanis a nagyobb ipari szeszgyarak azt a kedvezményt élvezik, hogy az adó előzetes megfizése nélkül termelhetnek szeszt, a melyet u. n. szabad raktárba kell szállítaniok, a honnan csak az adó kifizetése mellett hozhatják forgalomba.

Ezt a kedvezményt igénybevétték a Sigmund testvérek szeszgyára is. A pénzügyi biztosság illető közege köteles volt a szesz szabadraktárban tételét ellenőrizni s az illető közege mindig is jelentette, hogy a fogyasztási adótól ekként ment szesz raktáron van.

Nemrég feljelentés jött a pénzügyigazgatósághoz s abban el volt mondva, hogy az a szeszmenyiség, a minek a szabad raktárban kellett volna lennie, nincs ott, hanem az adó megfizetése nélkül forgalomba hozatott.

A följelentés következtében megindult a vizsgálat s ez megállapította, hogy a szabad raktárban lenni kellett szesz mennyiség nincs a raktárban.

Az, hogy forgalomba hozták-e a raktárban nem talált szesz készletet, avagy annak másként kelt lába, eddig még nem lehetett megállapítani. Annak megállapítás az ezutáni vizsgálat feladata.

A pénzügyigazgatóságnál, ahol a vizsgálatot Fülöp Gábor pénzügyi titkár vezeti, természetesen mit sem árulnak el a vizsgálat menetéről, minthogy az maga hivatalos titkot képez.

De a feljelentés nem titok többé és ennek a városban köztudomásu, mindenféle sűrűn kommentált ténynek világításában furcsa batást kelt Sigmund Dezső legújabb kitüntetése.

Annyit már most, a hivatalos titok legkisebb foku sértése nélkül mondhatunk, hogy a dolog további folyamában felette érdekes és szenzációs fejleményekre van kilátásunk és hogy a kir. kincstár kárának kikutatására már is megtették az intézkedések.

A legfurcsább a dologban mindenesére Sigmund Dezső éppen most publikált kitüntetése, mely a közönség figyelmét annál inkább reátereli a Sigmundék nevével kapcsolatos nagy szenzációra.

Az ügyről különben jelentést tettek a pénzügyminiszternek és Stuckheil pénzügyigazgató ez ügyben Budapestre utazik.

A kincstár kára, illetőleg a szabad raktárban nem talált szesz fogyasztási adójának összege 454.000 frtot tesz s ennek 6-szorosra volna a kincstárnak, mint felfokozott bírság a jövedéki kihágás teljes beigazolása esetére megtérítendő. — Ez több mint három millióra megy.

Az érdekelt cég e tényállással szemben így nyilatkozik:

„A gyár és a pénzügyigazgatósági közegek közt gondatlan kezelés miatt támadt szeszhiány folytán differenzia felmerült ugyan, melyből a gyártulajdonosokra nem csekély kár hárult; azonban a kincstár teljes fedezetet nyert azon biztositekbán, melyet a gyártulajdonosok nyomban az esetenek tudomásra jutásakor önként felajánlottak, hogy ez ügyben a kincstárnak semmifele kára nem eshetik és nem is történhetik».

E nyilatkozat semmi egyébre nem jó, csakhogy a közvéleményt megtéveszse, mert olyan szesz hiányt, melyért 454.000 frt adót kell fizetni, nem lehet csekély differenziának nevezni.

Szenzációsabb a dologban az, hogy állítólag a kormány emberei tudomásul bírtak a dologról hónap k óta. Ez majd ezután derül ki.

Rendkívül érdekes dolgok és fejlemények várhatók a vizsgálat folyamán.

Apróságok Bismarck halála alkalmából.

Bismarck számai.

- 1815 április 1 született.
- 1847 május 17. Első politikai fellépése mint az egyesült országgyűlés tagja.
- 1847 július 28. Eljegyzé Puttkammer Johannát.
- 1851 augusztus 18. Kiküldik, mint Porosz ország képviselőjét a szövetségtanácsban.
- 1859. márczius 5. Szt.-Pétervárra megy nagykövetségnek.
- 1862. május 24. Párisba megy nagykövetségnek.
- 1865 szeptember 15. A gasteini egyezmény folytán grófi címet kap.
- 1866. augusztus 23. Megköti a prágai békét.
- 1867 április 19. Megalakítja az északnémet szövetséget.
- 1871. január 18. Megalakítja a nagy német birodalmat.
- 1871. május 20. Megköti a frankfurti békét.
- 1871. márczius 21. Herczegi címet kap.
- 1879 október 7. Megköti a hármasszövetséget,
- 1890. márczius 20. Nyugalomba vonul.

A bakszások gyászja.

A magukat Kronstädtereknek nevező brassói szászok megint kitétek magukért. Külön gyászjelentést adtak ki, széles fekete keretben, melynek germán szövege a következő:

„A szászerdőből megrázó hír érkezett. A német birodalomnak megalapítója, a század hőse:

Bismarck herceg meghalt.

Amire e napokban a német nemzet aggódva gondolt, beteljesedett: a vaskanczellár, a német egység kovácsa, a német nemzeti becsületnek, a legkésőbb korig éber, rettenthetetlen öre, a német nemzeti erőnek gyarapítója nincs többé! Azt, ki az emberi félelmet nem ismerte, aki tettben és gondolkodásban is fejedelem volt, elszólitotta a kifürkészhetetlen gondviselés. Árvává tette a német népet és a legmélyebb gyászba borította.

Mi is, csak egy töredéke e nagy népnek, részt veszünk e gyászban, mert nekünk is földünk volt, a mi törzsünk, a mi vérünk, a mi nyelvünk — a német névnek becsületet szerzett és az egész földön, így hát a nagy halottnak mi is hálával, végtelen hálával tartozunk. A mi

hazánk is gyászol, mert Bismarck nagy barátja volt neki és békéjének biztos óra.

Szent legyen nekünk az ő emléke és örökké éljen bennünk az ő szelleme, a magyar szász nép létezni fog! Erre esküdjék minden szász a világtörténelemnek e komoly órájában!

KÖZGAZDASÁG.

A műtrágyafélék.

A Debreczeni eredeti közleménye.

A mezőgazdaság az utolsó évtizedekben a mesterséges trágyafélék bevezetésével jelentékeny mérvben gyarapodott. Kérdés már most, hogy a használt műtrágyafélék minő arányban állanak egymáshoz, tekintetbe véve azok értékét, miután azon veszély forog fenn, hogy az egyik trágyaféle túl, a másikat kevésbé becsülik, mindkét eset pedig a gazda és a mezőgazdaság számára.

Azon nézet, hogy a mesterséges trágyafélék minő szerepet játszanak a mezőgazdaságban, általánosán úgy döntött el, hogy azok a trágyázás terén nem játszanak önálló szerepet, hanem inkább csak arra vannak hivatva, hogy a gazdaságban összegyűjtött trágyaféléket, nevezetesen az istálló trágyát összetételükben teljessé tenni; kiegészíteni és így hatásukat fokozni. A műtrágya tehát egy rendkívül fontos mezőgazdasági tényező, a mennyiben feladata, hogy az istálló és zöldtrágyát kiegészítse és teljessé tegye. Az istállótrágya növényápanyag tartalmát oly tényezőktől nyeri, melyek a takarmányozás teréről származnak: s a növényápanyag különleges következményeivel semmi közönségben nincsenek.

Ugyanazon istállótrágyát használjuk gabonaféléink és a kapás növények alá, a herék alá és hüvelyesek alá; ugyanazzal az istállótrágyával fokozzuk a homokos, agyagos humuszus és ásványi talajok hatását és ezt tették évtizedeken keresztül: sikeresen, de nem a lehető legnagyobb sikerrel. Mind ezen felemittett viszonyok valószínűleg megkövetelik, hogy a felhasznált trágya esetleges esetre más összetétellel bírjon. A mesterséges trágyafélék főfeladatát képezi tehát, hogy az istállótrágyát a mezőgazdaság különös követelményeinek megfelelőleg átalakítsa, hogy így az istállótrágya a mezőgazdaság egyetemes trágyáját képezze. Ilyen értelemben okszerűen kihasználva az istállótrágya is jobban lesz értékesíthető, melynek eredménye nagyobb termés hoz.

Legmegfelelőbb a műtrágyát két egymás után következő istállótrágyázás között alkalmazni. Minél tovább áll valamely növény a legutolsó istállótrágyázástól, annál több és annál különlegesebb mesterséges trágyát kell annak juttatni és megfordítva. A közvetlenül istállótrágyával megtrágyázott növényzet rendszeres körülmények között műtrágyában nem részesül, kivételek azonban vannak. Egy további fontos kérdés már most: milyen talajú, mely növények alá minő műtrágyát használjunk?

A kereskedelemben előforduló mesterséges trágyafélék vagy káliumot vagy foszforosavat tartalmaznak, mint növényi tápanyagot. S dacára az egyes talajfelelések különböző voltának, alig van olyan talaj, mely itt-ott ne hálálna meg az összes mesterséges trágyafélékkel való megtrágyázást, de a legtöbb esetben czelravezetőbb csupán egyik vagy másik műtrágyát használni. A mezőgazdákra nevez nagybecsű körülmény, hogy a herék alá és hüvelyes növények fejlődésükhöz nitrogéntrágyát nem igényelnek, ez utóbbiakra tehát csak a gabonafélék, kapás és kereskedelmi növények jönnek tekintetbe. Foszforos trágyázást sem igényelnek miveleti növényeink teljes mértékben. Itt azonban fokozatos különbség lehet.

Minden miveleti növény, mely a trágya foszforosavat nélkülözhetné, mindenképpen azonban a herék alá és hüvelyesek, melyek nitrogén táplálékukat idegen forrásból merítik, azok a növények, a melyek erős foszforosavas

trágyázást igényelnek és azt meg is hálálják. A káliumot illetőleg a viszonyok mások. — Minden agyagtalaj már eredetileg többé kevésbé káliumban gazdag s éppen ezért nincsen kizárva annak a lehetősége sem, hogy az ilyen talajokon káli trágyázás nem fizeti ki magát. A chilisalétromot, mely nitrogén trágyát rendszerint fejtrágyául szokás használni olyan időben, midőn a növényzet halvány színéből és keskeny levélzetéből nitrogén ehségre következtethetünk. Hektaronként 50—60 kilogrammal többet nem czélszerű egyszerre adni.

Ha a chilisalétrom kiszórását követő időjárás következtében kifejtette már hatását de a növényzet állása még nem kielégítő, akkor hasonló adagban megismételhetjük a chilisalétrom kiszórását éppen úgy az esetben is, ha tartós esőzés következtében az az altalajba mosatott volna. Ha a kiszórt chilisalétrom tartós szárazság és száraz talaj miatt hatását nem fejthette volna ki, akkor a kiszórtas megismételése nem természetesen nincsen semmi czélja. Nagyon ajánlatos a chilisalétromot lehetőleg korán használni. A vetőmag tartalek tápanyagaiból csak két levelet képes kezelni. Azalatt és azután midőn a gabona szárra ment a chilisalétrom alkalmazása már késő.

A foszforsav tartalmu műtrágyák a többi műtrágyák között épp oly normáltrágyák, mint az istállótrágya, illetőleg a zöldtrágya az összes trágyafélék között általában. Különösen a nitrogén tartalmu műtrágyák kiszórása mindig egy megfelelő foszforos trágyázással kapcsolatban történjen s ez utóbb. vörös fonalként húzódik végig az egész mezőgazdasági üzemben.

A foszforsavas műtrágyákat nagyon czélszerű rendszeresen használni, mert a foszforosavas trágyázás annál inkább kifizeti magát mennél nagyobb régebbi trágyázásoktól fennmaradó foszforsavas mennyiségek foglaltatnak a talajban.

Káliumtrágyával majdnem kizárólag káinót használnak. Ha trágyázási vagy tenyészési kísérlet alapján valamely talaj káliumszegletét megállapítottuk akkor czélszerű hektaronként 5—800 kg. hainitot kiszórni.

Bakancsok a honvédeknek. A m. kir. honvédelmi Miniszter ur Ö Nagyméltósága megküldvén a kamarának a honvédség részére az 1890. évi márczius hó végéig szállítandó bakancsok és könnyű cipők elkészítésének felvállalására vonatkozó pályázati feltételeket, az említett, valamint a kereskedelemügyi miniszter utasította a kamarát, hogy e szállításban való részvételre a kisiparosokat hívja fel.

A m. kir. honvédség részére szükséges bakancsból 10.000 pár és a könnyű cipőkből 10.000 pár a kisiparosoknak tartatott fenn a Miniszter ur által közölt: s a kamara hivatalában megtekinthető feltételek értelmében oly kikötés mellett azonban, hogy a szállításban kizárólag adózó és ipartestületi kötelekben levő kisiparosok és ilyenekből alakult szövetkezetek, avagy iparosok oly községből, hol a törvényben megkivánt szám hiányából ipartestület nem létesülhetett, — részesülhetnek.

A bakancsok páronkénti ára 5 frt 02 kban, a könnyű cipők ára páronként 4 frt, 27 kban lett megállapítva, mely lábbelik legkésőbb 1899. évi január elején a jövő évben a kitűzött határidőig bármikor beszállított lábbelikért igényelt keresmények azonban a szállítványra vonatkozó átvételi bizonyítvány számvevőségi érvényesítése után azonnal fognak kifizetelni.

A lábbeliknek katonai teherárúként való szállíthatása tekintetében mult évben engedélyezett kedvezményen kívül, a költségek apasztása czéljából újabb kedvezmény gyanánt a miniszter ur által 50 kros bélyeggel ellátva a vállalkozóktól eddig kívánt kötelező nyilatkozatok kiállítása a jövőre nézve megszüntetettik. Ennek ellenében azonban, amaz esetben, ha egyes iparosok vagy alkalmi szövetkezetek a részükre juttatott bakancsok és könnyű cipők készítésétől a megrendelés után bármely okból visszalépnek, kötelesek erről hárdektalanul jelentést tenni, hogy az eként

rendelkezésre maradó lábbeliknek mások által leendő szállítása iránt intézkedés tétel-bessék.

A kamara irodájában megtekinthető szerződési feltételekben foglaltak figyelembe vételével kiállítandó és szabályszerű bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatok legkésőbb folyó évi augusztus hó 20-ig — ahol ipartestület van, annak útján, különben pedig közvetlenül — az alulírt kamarához nyújtandók be.

Debreczen, 3898. augusztus 1. A kereskedelmi és iparkamara nevében Szabó Kalmán elnök, Dr. Király Ferencz titkár,

Budapesti gabonatözsde.

aug. 3.

készaruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Bursa	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg
Bánsági ó	76	—	80	00.0—00.00
"	77	—	81	00.00—00.00
"	78	—	82	—
Tiszavidéki ó	79	9.30—9.35	—	9.75—9.80
"	76	9.40—9.45	80	—
"	77	9.50—9.60	81	00.00—
Festvidéki ó	78	9.65—9.70	82	9.70—9.75
"	79	9.25—9.30	—	—
"	79	9.35—9.40	80	—
Fehérmegyei ó	76	9.45—9.55	81	9.75—9.80
"	78	9.00—9.65	82	—
"	79	9.30—9.35	—	—
Bácskai ó	76	9.40—9.45	80	00.00—
"	77	9.50—9.60	81	0000—
"	78	—	82	00.00—00.00
Észak magy	79	—	80	—
"	78	—	81	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilogram
Rozs elsőrendű uj	70—72	7.10 7.15
" másodikrendű "	—	6.95 7.00
Árpa takarmánynak "	60—62	5.30 5.75
" égetni való "	62—64	—
" serfözdei "	64—66	—
Zab — — — — — uj	39—41	5.90 6.10
Tengeri bánsági — uj	—	5.35 5.40
" más nemű "	—	1.75 12.25
Repce bánsági	—	—

Sertésvásár.

aug. 3.

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon feüli súlyban 59—59 krajczárig, közep (pkint 240—260 — kilogramm súlyban) 59—60¹/₂ krajczár Könyű (páronként 240 kilogramm-ig terjedő súlyban) 59—60¹/₂ kraje árig.

Sertéslétszám: 1898. évi aug. 31-én — volt készlet 45.061 darab, 1898 aug. hónap 2-an felhajtott 610 drb, 1898 aug.

hónap 2-án napján elszállított 209 darab 1898 aug. hó 3-ik napjára maradt készletben 45.462 darab. — A hizott sertés üzletirányzata csöndes.

„Mörathon“
(törvényesen védve)
Egy jó pipadohány a legnagyobb élvezet!

Mörath
eredeti növény do-
hánykeverék

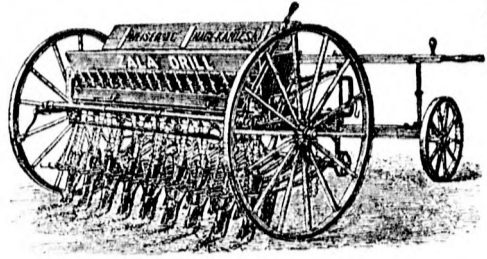
a pipadohányok kitűnő zamatot ad, am kin több háziasszonyoknak mindenütt kapható a 30 kr és 10 kros csomagokban, csak dohánytözsdeknél nem.
A hol raktár nincs, 1 frt 25 kr utánnettel franco

Theodor Mörath,
drogista zum Biber
GRAZ.

Főraktár:
Felix Griensteidl,
Wien I.
Sonnenfelgasse 7.

Telefon 8491. sz. — Viszonteladókna jövedelmező.

Weiser J. C. mezőgazdasági gépgyára Nagykanizsán.

ZALA-DRILL sorvető-gépünk, a melynek elmés ujtásait a nagy közönség már jól ismeri, nem szorul külön dicséretre, minden eddigi kiállításon az első díjat nyerte úgy 1897. október 1. a kisbéri nemzetközi **vetőgép versenyen** az

állami arany éremmel lett kitüntetve,

továbbá figyelmébe ajánlom a gazdaközönségnek egészen

acélból készített

Sack rendszerű egy és két barázdás ekéinket,

a melyek kiváló anyagból készítve hasonlíthatlanul tartósabbak minden eddigi gyártmánynál.

Raktáron tartunk: Szecsavágó, répvágó, rosták ezenkívül minden talajművelő gazdasági eszközöket.

Debreczenben, Szikszay-ház a főtözsde udvarán.

Klein Jakab,
üzletvezető.

Eladó.

Bihar megyében, fél órányi távolságban a vasuti állomástól, csaknem egy tagban 150 kataszter hold elsőrendű szántóföld, 67 hold legelő, circa 690 hold bükkfaerdő legkitünőbb mészke anyaggal, két lakházzal és gyümölcskerttel.

Bővebbet a lap kiadóhivatalánál.

A ki **praktikus az vegyen**

olyan gyapjuszövetet öltönynek felöltőnek, egyenruhának és öltözékeknek, mely tartós és színvalódi és a mely a viselésnél beválik. Ilyeneket szállít a legkisebb méter mennyiségben, magánosoknak is, valódi nagybani **gyári árban.**

Raktár cs. és kir. szab.

finom posztó és gyapjuszövet gyáraknak
Moricz Schwarz Zwittau, Mähren

Ujdonság uraknak tavaszi és nyári öltönyök, kammgarn, Cheviot, Loden és egyenruha szövetek a **legolcsóbbtól** a legfinomabb minőségig. Szétküldés utánvétellel. — Nemtetsző visszavételnek, Minták, melyek nem rendeltetnek okvetlen visszaküldendők.

Alapított 1865-ben.

A legjobb új és ájtáztott

**ZONGORÁK
PIANINÓK és
HARMÓNIAUMOK**

legolcsóbban kaphatók

tökéletes jótállás mellett,

HECKENAST GUSZTÁV

hirneves zongora-eladási intézetében.

Most: **BUDAPEST, Gizella-tér 2. sz. a. Váci-utca sarkán**

Schiedmayer és fia leghíresebb zongorák Thuringiai Organ C. egyedüli képviselője, a világ legjobb és legolcsóbb harmóniumai. — **Árjegyzék ingyen.**

Milleniumi kiállítás 1896: Nagy milleniumi érem. **STAHEL és LENNER Budapest,**

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár.

Gyár: Katona József-utca 8. sz., Margithid és nyugoti pályaudvar közt.

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségű:

Trieurök: a konkoly és búkkönynek a buza árpa vagy rozs közül kiválasztására.

Trieurök: a zabnak vagy árpának a buza közül és a gömbölyű magvak kiválasztására.

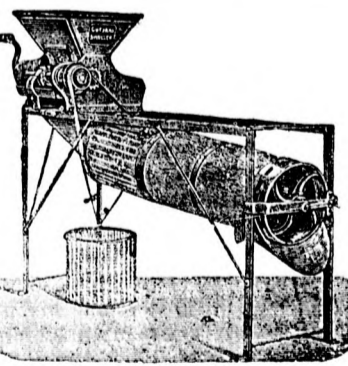
Lencsetisztító és osztályozó trieurök: az árpa kiválasztására és a lencse osztályozására.

Osztályozó-Trieurök.

Szabadalmazott Trieur és osztályozógépek

minden gabonafaj tisztítására és tetszés szerinti osztályozására. — Elvállalunk Gutjahr és Müller, illetve Mayer rendszerű trieurök cse-

lő vagy gazdasági czelokra.

kély költséggel a trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurökre átalakítását.

Malom-Trieurhengerek vagy burkolatai.

Lyukasztott vagy hasított lemezek tetszés szerinti nagyságban ipari vagy gazdasági czelokra.

Arjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben a főpostával szemben.